

Kraj Královéhradecký

Území Královéhradeckého kraje se rozkládá v severovýchodní části Čech při státní hranici s Polskem. Jižní částí území protéká řeka Labe a na severu uzavírá region masiv Krkonoš, zdroj celé řady nerostných surovin těžených zde od středověku. Snad nejstarší důl uhelný důl v Čechách se nachází v Žacléřsko - Svatoňovické pánvi.

Vodní toky sloužící nejprve k plavbě dřeva z lesnatých oblastí se posléze staly zdrojem pro pohon nejrůznějších manufaktur převážně pak textilních a papírenských. Na přelomu 19. a 20. století pak sloužily pro výrobu elektřiny.

Železniční doprava prošla krajem nejprve v Polabské nížině. První trať vedla z Prahy přes Hradec Králové starobylé královské město na Olomouc již v roce 1845. Další trati, které podnítily rozvoj zejména textilního průmyslu v horských částech byly budovány koncem 19. století. Mnohdy vzhledem k rozmanitému terénu nebyly realizovány.

Hlavní správní centrum Hradec Králové se na počátku 20. století stalo nejvýraznějším městem zásluhou velkorysých urbanistických počínů architekta Gočára a proslavilo se i svou funkcionalistickou architekturou.

Červeně vyznačené lokality jsou určeny pro vážné zájemce a odborníky na příslušnou tematiku .

Zkratky: KP = kulturní památka, NKP = národní kulturní památka, MPR = městská památková rezervace, MPZ = městská památková zóna

 Vysoká atraktivita pro cestovní ruch

doprava				
lokality	Objekt	statut objektu	popis	přístup
Hradec Králové HK	Nádraží www.hradekralove.org/cz/	KP	V pořadí třetí nádraží v Hradci bylo postaveno v letech 1929–35 podle návrhu V. Rejchla a J. Rejchla firmou F. Komárka. Budova dlouhá 150 m se 46 m vysokou vodárenskou věží patřila mezi nejmodernější ve stř. Evropě.	Běžně přístupné
Zdobnice - Peklo nad Zdobnicí RK	Krytý most www.eurobeds.cz	KP	Krytý dřevěný most z roku 1840, přístupný po nové, kvádry obložené rampě rekonstruován roku 1982. Mostovku tvoří ocelové nosníky ostatní konstrukce dřevěné, valbová šindelová střecha.	Běžně přístupné
Žeretice - Vlhošť JC	Kamenný chodník	KP	Kamenný chodník přes mokřinu u Cidliny z Vlhošti do Hradiščka, používali věřící při cestě do kostela.	
Podhorní Újezd a Vojice JC	Milník		Milník značí staré rozcestí silnic z Vojic do Chomutic a z Konecchlumí do Ostroměře.	
Hradec Králové	Garáže vcpd.cvut.cz/data/hradec_kralove_garaze.pdf	Není zapsáno	Jedny z prvních velkokapacitních garáží, postaveny v roce 1932 podle projektu J. Fňouka pro podnikatele J. Nováka formou J. Vyleťala. Po roce 90. objekt vrácen původním majitelům, provedena renovace. Přízemí a 1. patro slouží původnímu účelu – prodejna a servis.	Přístupné v rámci provozu
Mladé Buky - Sklenařovice TU	Sředověký most www.eurobeds.cz	Není zapsáno	Kamenný mostek pravděpodobně středověkého původu, původní spojnice do zaniklé obce Sklenařovice.	

Hlavní nádraží Hradec Králové
cs.wikipedia.org/wiki/Hradec_Králové - 123k

Krytý most Peklo nad Zdobicí

Garáže Hradec Králové

Garáže Hradec Králové

Středověký most Sklenařovice

potravinářství – pivovary, cukrovary, lihovary, mlýny, mlékárny				
lokality	objekt	statut objektu	popis	přístup
Rudník TU	Pivovar www.casopisstavebnictvi.cz/ pivovary -specialita-kulturniho-dedictvi-cr_N287 - 34k –	KP	Starší část pochází z roku 1815, kdy byl pivovar vybudován přestavbou chátrajícího renesančního zámku. Dominantní průmyslová budova chladného hospodářství pochází z 80. let 19. století. Výroba ukončena 1951, objekt vyklizen, bez využití. Areál patří zahraničnímu majiteli, který zde zahájil stavební úpravy patrně s cílem přestavby na rekreační středisko.	Nepřístupné. Probíhá přestavba
Hořice JC	Pivovar www.pivovary.info	KP	Velkolepě architektonicky pojatý historický areál pochází z roku 1872. Provoz zrušen 1976. V roce 2003 získal areál nový vlastník, provádí se rekonstrukce a přestavba pro nové využití. Součástí bude restaurace.	Přístupné po dokončení rekonstrukci
Měník - Bydžovská Lhota HK	Sušárna čekanky www.eurobeds.cz	Není zapsáno	Jedna z posl. staveb svého druhu v ČR, vybudovaná v roce 1912.	Volně přístupné
Val, osada Provoz RK	Vodní mlýn www.eurobeds.cz	KP	Téměř neporušená technická památka se vzácně zachovaným mlýnským dřevěným složením z 19. století pochází z roku 1816. Nejstarší doklad o existenci 1586. Roubené patrové stavení se sedlovou střechou, zbytky náhonu a vantroků s hřídélí kola.	Pouze exteriér
Choustníkovo Hradiště TU	Pivovar www.pivovary.info/historie/ch/ch.htm - 25k -	Není zapsáno	První zmínka o pivovaru z roku 1662, současná podoba pochází z období modernizace v roce 1866, provoz ukončen v roce 1948.	Objekty jsou v havarijním stavu, nepřístupné.
Borovnice, část Přestavlky RK	Mlýn www.eurobeds.cz	KP	Barokní mlýn s dosud dochovaným technologickým zařízením.	Pouze exteriér

Pivovar Rudník

Pivovar Hořice

Pivovar Choustníkovo Hradiště

Vodní mlýn Val

Sušárna čekanky Bydžovská Lhota

Mlýn Borovnice - Přestavlky

vodárenství, energetika				
lokality	objekt	statut objektu	popis	Přístup
Bílá Třemešná HK	Přehrada Les Království www.interregion.cz/turistika/stavby/technika/	KP	Po velké povodni v roce 1897 bylo rozhodnuto o výstavbě přehrady. S pracemi začala firma Ing. Velflíka v roce 1910. Tížná hráz z kamenných kvádrů vysoká přes 40 m s délkou vzdutí 8 km dokončena v roce 1919 byla v té době největším vodním dílem mladé Československé republiky. Součástí vodního díla je elektrárna s dvěma Francoisovými turbinami. Ve střední části podkovovité hráze zdobí přelivná pole charakteristická čtveřice romantizujících věží.	Běžně přístupné, exule po dohodě
Hradec Králové HK	Labská elektrárna www.atc.cz/	KP	Průtočná elektrárna na Labi s mostem a jezem z roku 1912 stavebně navazuje na parní elektrárnu z roku 1910. Stavební část podle projektu F.Sandera, technologické řešení podle projektu ing. K. Nováka.	Součást vycházkového okruhu HK.
Špindlerův Mlýn TU	Přehrada Labská www.labska_prahada.ceskehory.cz	KP	Přehrada labská postavena v letech 1910–14 vídeňskou firmou Riedlich a Berger na ochranu proti povodním; tížní hráz z lomového kamene je dlouhá 153 m.	Běžně přístupné

Přehrada Labská Špindlerův mlýn

Elektrárna Labská Hradec Králové

Přebuda Les Bílá Třemešná

Těžba				
lokality	objekt		popis	přístup
Žaclěř TU	Důl Jan Šverma www.ceskevylety.cz/zaji-mavosti .	KP	Žaclěřská uhelná pánev se svou hornickou historií dolování uhlí patří mezi naše nejstarší lokality. Písemně je datováno k roku 1570, kdy bylo vydáno povolení hledat a dobývat uhlí rychtáři z blízké obce Oppau. Rozmach dolování však započal na počátku 19. století, kdy byl zahájen provoz na dole Marie (1814). V těsném sousedství byl založen v letech 1853 – 55 důl Julie (dnes v reálu dolu Jan Šverma), dochován těžní stroj z roku 1958. Těžba byla ukončena v roce 1993, v současnosti část dolu zpřístupněna veřejnosti. V okolí byly v 19. století provozovány jámy Jiří a Františka, které byly prohlášeny za kulturní památku.	Přístupné Tel.499 739 225

Důl Jan Šverma Žaclěř

Textilní průmysl				
Lokalita	objekt	statut objektu	popis	přístup
Kocbeře TU	Továrna na hedvábné zboží J.A. Valero www.eurobeds.cz www.petergfk.com	KP	Založena roku 1854 budapeštským průmyslníkem Valerem, stavební vývoj byl ukončen v první polovině 20. století. Provoz ukončen v 90. letech. V roce 1998 odkoupila areál firma Peter GFK, zabývající se výrobou vyztužených plastových dílů.	V provozu, nepřístupné
Nová Paka JC	Velveta a.s., dříve Mechanická tkalcovna Moravec a Hrdý www.eurobeds.cz www.velveta.cz	Není zapsáno	Základem podniku je přádelna z roku 1901. Nová tkalcovna měla v roce 1904 124 stavů, o rok později byla rozšířena o dalších 188. K rozsáhlé přestavbě došlo někdy ve dvacátých letech.	Továrna je v provozu.
Potštejn RK	Plátenická manufaktura, průmysl www.eurobeds.cz	KP	Plátenickou výrobu připomíná budova manufaktury postavená roku 1754 (dnes hotel), obydlí tkalců – ulička zvaná Fabrika, bělisko a budova bývalého skladu v sousedství zámku. Průmyslové období je zastoupeno tovární halou s vodojemem z počátku 20. století v areálu firmy Diafrik.	V budově bývalé manufaktury dnes hotel; tovární areál nepřístupný
Černý Důl TU	Textilky https://registr.cvut.cz	Není zapsáno	Továrny budované podnikatelem J. J. Menčíkem od 70. let 19. stol. jako tkalcovny, barvírny a tiskárny látek; největší tzv. horní továrna je výsledkem přestavby ve 20. letech 20. stol.	Nepřístupné textilní výroba je v provozu.

Továrna na hedvábné zboží J. A. Valero Kocbeře

Velveta Nová Paka

Textilka Černý Důl

Plátenická manufaktura Potštejn

Různé				
Lokalita	Objekt		Popis	Přístup
Náchod NA	Pevnost Dobrošov www.hrady.cz	NKP	Od poloviny 30. let 20. století v souvislosti zabezpečení obrany Československé republiky byl budován souvislý pás pohraničních opevnění podle francouzského vzoru Maginotovy linie. V neohroženějších úsecích při severní hranici bylo plánováno vybudovat soustavu 15 pevností, z nichž byly dokončeny pouze 4. Jednou z nedokončených pevností je Dobrošov, kde z původních 7 železobetonových srubů byly vybudovány pouze 3 (2 pěchotní - Jeřáb a Můstek a 1 dělostřelecký - Zelený). Jména objektů byla odvozena převážně od místních názvů, např. v blízkosti stával lyžařský můstek. Na stavbě celého opevnění se podílela řada významných stavebních firem, např. Skorkovský, Záruba – Pfeffermann, v Dobrošově to byla firma Kapsa a Müller.	Prohlídka v návštěvní hodině.
Žacléř – Babí TU	pevnost Stachelberg www.trutnov.cz	KP	Největší dělostřelecká tvrz čs. pohraničního opevnění, budována v letech 1937–38; z 12 plánovaných objektů postaven pouze pěchotní srub.	Přístupné květen červen a září v sobotu a neděli, červenec, srpen denně (-pondělí)
Jaroměř NA	Pevnost Josefov www.sweb.cz/pevnost_josefov	MPR	Vybudována z příkazu císaře Josefa II. v letech 1780–87, jméno Josefov nese od roku 1793, v roce 1888 ztratila pevnostní statut.	Běžně přístupné
Jaroměř NA	Muniční sklady www.sweb.cz/pevnost_josefov	MPZ	Ze strategických a bezpečnostních důvodů vybudována soustava muničních skladů v letech 1780 – 90 vně vojenských pevností, z nichž některé slouží novému využití.	Přístupné v rámci prohlídky města
Vlkov, osada Starý Ples NA	Trigonometrická základna	Není zapsáno	Dva pylony a střední hranolový kámen tvořící trigonometrickou základnu byly postaveny před rokem 1780.	Přístupné
Horní Maršov – Temný Důl TU	Brusírna dřeva www.veselyvylet.cz/cz/v8/vv842.html - 13k	KP	Jedna z posledních továren na zpracování dřeva jako základní suroviny pro výrobu papíru firmy I. Dix ze 2. poloviny 19. století.	Nepřístupné, pouze exteriér.
Hradec Králové HK	Městské lázně – aquacentrum www.aprcz.cz www.turistika.hradeckralove.cz	KP	Městské lázně jsou vrcholným dílem arch. O. Lisky. Funkcionalistická budova byla postavena v roce 1933. Se svým třicetimetrovým bazénem a dodnes funkčním umělým vlnobitím se lázně staly nejmodernější krytou plovárnou v republice. V současné době jsou lázně rozšířeny o zábavní vodní park s tobogánem, bazénky s vířivkami a masážními tryskami, vodotrysky a saunou.	Veřejnosti přístupné Adresa: nábreží Protifašistických bojovníků
Trutnov TU	Litinový monument www.rozhlednyunas.cz	KP	Největší litinový monument v Čechách (20 m vysoký) byl vybudován na vrcholu kopce Šibeníku nad Trutnovem jako památník generála Gablenze, který se zasloužil o jediné vítězství Rakušanů v Prusko – rakouské válce v roce 1866. Památník byl dodaný a smontovaný železárnami v Blansku roku 1868. Je významným dokladem uplatnění železa v monumentální plastice v 19. století.	Rozhledna vestavěná do památníku přístupná od května do září.

Pevnost Dobrošov

Brusárna dřeva Horní Maršov – Temný Důl

Aquacentrum Hradec Králové

Litinový monument Trutnov
www.rozhlednyunas.cz

Pevnost Stachelberg Žacléř – Babí
www.trutnov.cz

Pevnost Josefov
pevnostjosefov.wz.cz

Pevnost Hanička
www.hanicka.cz